

OTSUS

17.07.2020 nr 5-5/2020-025

Koondumisele nr 18/2020 AS LHV Pank / Danske Bank A/S Leedu filiaali osa loa andmine

1. Koondumine

AS LHV Pank (registrikood 10539549) volitatud esindaja esitas 07.07.2020 Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt vastavalt 05.06.2020 sõlmitud ettevõtte müügilepingule (Business Transfer Agreement) kavatseb AS LHV Pank omandada Danske Bank A/S Leedu filiaali (registrikood 11488826) äriüksuse, mille koosseisus on äriklientide laenuoodete portfell koos neid teenindavate töötajate ning seonduva varaga. Tehingu tulemusel kuulub Danske Bank A/S Leedu filiaali osa (käitis) AS-i LHV Pank valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 07.07.2020 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks AS LHV Pank ja Danske Bank A/S Leedu filiaal.

AS LHV Pank (edaspidi **LHV**) on AS LHV Group tütarettevõtja. AS LHV Group aktsiad on alates 2016. aasta maist noteeritud NASDAQ Tallinna börsil. AS LHV Group viieks suurimaks aktsionäriks seisuga 15.07.2020 olid: AS Lõhmus Holdings (12,6%); Rain Lõhmus (8,8%); Viisemann Investments AG (7,6%); Ambient Sound Investments OÜ (5,7%) ja Krenno OÜ (4,2%). AS LHV Group tütarettevõtjateks ja nende põhitegevusaladeks on: LHV (pangandus), OÜ Cuber Technology (rahaülekanded), AS LHV Varahaldus (fondide valitsemine), AS LHV Finance (tarbijafinantseerimine, järelmaks) ja AS LHV Kindlustus (kahjukindlustustegevus), mis alustab tegevust pärast Finantsinspektsioonilt tegevusloa saamist.

Danske Bank A/S aktsiad on noteeritud NASDAQ Kopenhaageni börsil. Suurimateks aktsionärideks on A.P. Møller Holding Group (osalus seisuga 31.12.2019 üle 20%) ja BlackRock, Inc. (osalus seisuga 06.05.2019 alla 5%). Käesoleva tehinguga kavatakse omandada Danske Bank A/S Leedu filiaali osa (edaspidi **Danske**), mis pakub laenukoode äriklientidele. Finantsinspektsiooni juhataja 19.02.2019 otsusega nr 4.1-1/8 on tunnustatud kehtetuks Danske Bank A/S-ile antud tegevusluba ning keelatud on uute kliendisuhete loomine. Danske Bank A/S tegeleb olemasolevate Eesti klientide teenindamisega kuni nendega seotud lepingute võõrandamiseni. Danske Bank A/S on teavitanud otsusest lõpetada pangandustegevus kogu Baltikumis.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste 2018. aasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Koondumise osaliste äritegevused kattuvad nende finantsteenuste ulatuses, millega tegeleb Danske, st erinevate äriklientidele pakutavate laenukoode osas.

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Euroopa Komisjoni praktikale, eelkõige Euroopa Komisjoni 14.09.2017 otsusele asjas M.8414 – DNB / Nordea / Luminor Group¹, mis puudutas pangandustegevuse koondumist Balti riikides (edaspidi Komisjoni otsus), eristatakse pangandustegevuses erakliendipangandust, ärikliendipangandust ja finantseerimisasutuste vahelist rahastamist. Käesolev koondumine puudutab vaid teatud ärikliendipanganduse segmente: laenud, liisingud, akreditiivid.

¹ Euroopa Komisjoni 14.09.2017 otsus asjas M.8414 – DNB / Nordea / Luminor Group (vt. [SIIN](#))

Arvestades koondumise osaliste poolt osutatavate kattuvate pangandusteenustega, on koondumise teate ja Komisjoni otsuse kohaselt ärikliendipanganduses eristatud järgmisi kaubaturge:

- äriklientide laenude kaubaturgu, kuhu kuuluvad mittefinantsettevõtjad, st ettevõtjad, kelle äritegevus ei ole finantsteenuste osutamine ja finantseerimine;
- valitsemissektori laenude kaubaturgu, kuhu kuuluvad laenud kohalikele omavalitsustele ja keskvalitsusele;
- liisingu (kapitali- ja kasutusrent) kaubaturgu; Komisjoni otsuse ja Konkurentsiameti praktika² kohaselt ei ole liisingu kaubaturul eristatud era- ja ärikliente. Ühe kaubaturu alla on loetud kõik liisinguteenused kõikidele klientidele.
- akreditiivide kaubaturgu, kuhu kuuluvad (i) äriklientidele väljastatud garantiid, (ii) akreditiivid kitsamas tähenduses ja dokumentaalne inkasso, kui teenused, mis on mõeldud kauplemisriskide vähendamiseks.

Kõikide eelnimetatud kaubaturgude geograafilist ulatust on Komisjoni otsuses käsitletud riiklikuna. Seetõttu on kaubaturgude geograafiliseks ulatuseks antud juhul Eesti territoorium.

Vastavalt koondumise teatele ning tuginedes Eesti Panga ja Eesti Liisingliidu statistikale kaubaturgude kogumahtude (laenude, liisingu ja akreditiivide jäägid) kohta olid 2018. ja 2019. aasta lõpu seisudega koondumise osaliste turuosad alljärgnevas tabelis esitatud vahemikes.

	Äriklientide laenud	Valitsemissektori laenud	Liising	Akreditiivid ³
LHV	[5 – 15] %	[0 – 5]%	[0 – 5]%	[0 – 5]%
Danske portfelli	[0 – 5]%	[30 – 40]%	[0 – 5]%	[0 – 5]%
Kokku	[10 – 15]%	[30 – 40]%	[0 – 5]%	[0 – 10]%

Eelnevat arvesse võttes, on käesoleva koondumise puhul horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks juhendi § 8 lg 3 punkti 1 tähenduses valitsemissektori laenude kaubaturg Eestis.

3.3 Hinnang koondumisele

KonKS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

² Konkurentsiameti 19.06.2019 otsus nr 5-5/2019-032, AS LHV Pank ja Danske Bank A/S Eesti filiaali osa koondumine (vt. [SIIN](#))

³ Viimane kättesaadav Eesti Panga statistika on kättesaadav seisuga 30.06.2018. Tabelis on arvestatud selle aja turu kogumahuga. Vastavalt koondumise teate esitaja hinnangule on turu kogumahud pigem tõusnud, mistõttu näitab võrdlusbaasina kasutatud jääk turuosasid pigem tegelikust kõrgematena. Turu kogumahuks on arvestatud Eesti Panga statistikast bilansiväliste tehingute koondaruandest alamliigitust „Garantiid jm sarnased tühistamatud kohustused“ (vt. [SIIN](#)).

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste turuosad kokku äriklientide laenude, liisingu ja akreditiivide kaubaturgudel Eestis jäävad alla 15%, st tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturgudega juhendi tähenduses. Horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks juhendi tähenduses on valitsemissektori laenude kaubaturg, milles koondumise osaliste ühiseks turuosaks on ligikaudu [30 – 40]%.

Vastavalt koondumise teatele ning tuginedes Finantsinspektsiooni statistikale olid 2019. aasta lõpu seisuga suurimad turuosalised ning koondumise osaliste konkurendid (koos turuosadega) äriklientide laenude kaubaturul Swedbank AS (39%), SEB Pank AS (29%) ja Luminor Bank AS (11%).

Tuginedes Liisingliidu statistikale olid 2019. aasta lõpu seisuga suurimad turuosalised ning koondumise osaliste konkurendid (koos turuosadega) liisingu kaubaturul Luminor Liising AS (29%), Swedbank Liising AS (27%) ja SEB Liising AS (24%);

Akreditiivide osas ei ole turuosaliste põhiste avalikku statistikat. Samuti ei osanud koondumise teate esitaja anda hinnangut konkurentide müügimahtude kohta. Siiski võib Konkurentsiameti hinnangul eeldada, et suurimateks turuosalisteks selles segmendis on Swedbank AS ja SEB Pank AS, kui ettevõtjad, kellel on kõige suuremad osatähtsused äriklientide laenude kaubaturul ning, kelle on kõige rohkem ärikliente.

Valitsemissektori laenude kaubaturul on kõrge turuosadega vaid Danskel. LHV osalemine sellel kaubaturul on [...] ning käesoleva koondumisega LHV [...]. Finantsinspektsiooni andmetel olid seisuga 30.06.2019 koondumise osaliste suurimad konkurendid (koos turuosadega) valitsemissektori laenude kaubaturul Swedbank AS (30%), SEB Pank AS (22%) ja OP Corporate Bank Eesti filiaal (15%).

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurenti. Samuti ei tekita ega tugevda käesoleva koondumise turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa AS LHV Pank ja Danske Bank A/S Leedu filiaali osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavastegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet

võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsitenistuse juhataja – peadirektori asetäitja

Konkurentsiameti 17.07.2020 otsuse nr 5-5/2020-025 ärakiri on samane originaaliga. Ärakirjast on ärisaladused välja jäetud, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

22.07.2020 /V.Ilves/